

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
III kadencja

Druk nr 1260

Warszawa, 8 lipca 1999 r.

Prezes Rady Ministrów
RM 10-55-99

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku.

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

– o ogólnym bezpieczeństwie produktów.

Projekty podstawowych aktów wykonawczych zostaną przekazane niezwłocznie po zakończeniu prac nad ich przygotowaniem.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do reprezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Prezes Rady Ministrów.

Z poważaniem

(-) Jerzy Buzek

USTAWA
z dnia 1999 r.
o ogólnym bezpieczeństwie produktów

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa ogólne wymagania dotyczące bezpieczeństwa produktów, zasady i tryb przeciwdziałania naruszeniom tych wymagań przez przedsiębiorców oraz organy sprawujące nadzór nad bezpieczeństwem produktów.

Art. 2. Ustawa nie narusza odrębnych przepisów prawnych regulujących szczególne warunki bezpieczeństwa określonych produktów.

Art. 3. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) produkt - dostarczaną przez przedsiębiorcę, zarówno odpłatnie, jak i nieodpłatnie, rzecz ruchomą przeznaczoną dla konsumentów lub która może być przez nich użyta; produktem jest zarówno rzecz nowa, jak i używana lub naprawiona bądź regenerowana, a także energia; w rozumieniu ustawy produktem nie są jednak rzeczy używane wprowadzane na rynek jako antyki albo jako rzeczy wymagające naprawy lub remontu przed użyciem, jeżeli dostarczający powiadomił konsumenta o właściwościach tych rzeczy,
- 2) producent - przedsiębiorcę, który wytwarza, wprowadza do obrotu lub naprawia produkt, a także jego przedstawiciela, oraz każdą osobę, która występuje jako wytwórca, umieszczając na produkcie bądź do niego dołączając swoje nazwisko, nazwę, znak towarowy bądź inne odróżniające oznaczenie; za producenta uważa się również importera oraz każdego, kto prowadząc działalność gospodarczą może wpływać na bezpieczeństwo produktu,
- 3) konsument - każdego, kto nabywa lub używa produkt dla celów bezpośrednio nie związanych z działalnością gospodarczą,
- 4) sprzedawca - przedsiębiorcę, który uczestniczy w obrocie handlowym i którego działalność nie wpływa na bezpieczeństwo produktu.

Rozdział 2

Ogólne wymagania bezpieczeństwa

Art. 4.1. Produktem bezpiecznym jest produkt, który w zwykłych lub w innych, dających się rozsądnie przewidzieć, warunkach jego używania, włączając czas korzystania z produktu, nie stwarza żadnego zagrożenia dla konsumentów lub stwarza znikome zagrożenie, dające się pogodzić z jego zwykłym używaniem i uwzględniające wysoki poziom wymagań dotyczących ochrony bezpieczeństwa, życia i zdrowia ludzkiego.

2. Oceniając bezpieczeństwo produktu uwzględnia się:

- 1) kategorie konsumentów narażonych na zwiększone niebezpieczeństwo związane z używaniem produktu, a zwłaszcza dzieci,
- 2) cechy i właściwości produktu, w szczególności jego skład, konstrukcję i wykończenie, opakowanie, instrukcję jego montażu i konserwacji,
- 3) oddziaływanie produktu na inne produkty, jeżeli możliwe było do przewidzenia ich łączne używanie,
- 4) wygląd lub prezentację produktu, jego oznakowanie, instrukcję użycia i obsługi, sposób przechowywania i pozbywania się oraz wszelkie inne dane lub informacje pochodzące od producenta.

3. Nie wystarcza do uznania produktu za niebezpieczny możliwość osiągnięcia wyższego poziomu bezpieczeństwa lub dostępność innych produktów stwarzających niższy stopień zagrożenia dla konsumentów.

Art. 5. Jeżeli ustanowiono szczególne przepisy dotyczące bezpieczeństwa produktów, w szczególności z zakresu kontroli technicznej, sanitarnej lub ochrony środowiska, produkt powinien odpowiadać wymaganiom określonym w tych przepisach.

Art. 6. Jeżeli do produktu nie mają zastosowania przepisy, o których mowa w art. 5, bezpieczeństwo produktu ocenia się uwzględniając stopień spełniania przez produkt wymagań określonych w stosowanych dobrowolnie Polskich Normach; w przypadku braku Polskich Norm bezpieczeństwo produktu ocenia się uwzględniając inne właściwe specyfikacje techniczne, zasady dobrej praktyki zawodowej a także poprzez odwołanie się do stanu wiedzy i techniki lub do uzasadnionych oczekiwań konsumentów co do bezpieczeństwa danego produktu.

Art. 7. Spełnianie przez produkt wymagań określonych w art. 5 i 6 nie wyłącza możliwości zastosowania środków, o których mowa w art. 13 - 15, jeżeli produkt stanowi zagrożenie dla konsumentów.

Rozdział 3

Obowiązki producenta i sprzedawcy.

Art. 8. Producent jest obowiązany wprowadzać do obrotu produkty bezpieczne.

Art. 9. 1. Producent jest obowiązany:

- 1) dostarczać konsumentom i sprzedawcom właściwą i pełną informację umożliwiającą im ocenę zagrożeń związanych z produktem w czasie normalnego lub możliwego do przewidzenia sposobu i okresu jego używania, jeżeli takie zagrożenia nie są, w braku odpowiedniego ostrzeżenia, natychmiast zauważalne, oraz informację dotyczącą możliwości przeciwdziałania tym zagrożeniom,
- 2) podejmować odpowiednie do właściwości produktu wprowadzanego do obrotu środki zapobiegające powstawaniu zagrożeń, o których mowa w pkt 1, a w szczególności: testować próbki produktów, analizować składane skargi i reklamacje, oznaczać produkty lub ich serie w sposób umożliwiający ich właściwą identyfikację,
- 3) podejmować, w razie konieczności, działania mające na celu wycofanie produktu z obrotu, jeżeli produkt stwarza lub mógłby stwarzać zagrożenie dla życia lub zdrowia konsumentów,
- 4) powiadamiać o zagrożeniach związanych z produktem organy właściwe - ze względu na te zagrożenia - do podejmowania działań administracyjnych, zwane dalej „właściwymi organami”.

2. Informacje i oznaczenia, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, powinny być sformułowane w języku polskim, w sposób jasny i zrozumiały; winny również zawierać nazwę produktu, znak towarowy, firmę, nazwę lub imię i nazwisko producenta oraz jego adres.

3. Sposób oznakowania produktów określają odrębne przepisy.

Art. 10. Sprzedawca jest obowiązany współdziałać z należytą starannością z producentami oraz właściwymi organami w zakresie zapewnienia zgodności produktu z ogólnymi wymaganiami bezpieczeństwa, a w szczególności:

- 1) nie dostarczać produktów, które, zgodnie z wiedzą jaką posiada lub jakiej można od niego oczekiwać, nie spełniają tych wymagań,
- 2) przyjmować informacje od konsumentów o zagrożeniach powodowanych przez produkty i przekazywać je producentom oraz właściwym organom, a także współdziałać z nimi w celu uniknięcia takich zagrożeń.

Rozdział 4

Nadzór nad bezpieczeństwem produktów.

Art. 11. 1. Organem sprawującym nadzór nad bezpieczeństwem produktów jest Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwany dalej "organem nadzoru", który wykonuje swoje zadania przy pomocy Inspekcji Handlowej.

2. Nadzór, o którym mowa w ust. 1, obejmuje wykonywanie czynności i stosowanie środków określonych w ustawie oraz przepisach dotyczących zakresu działania organu nadzoru a także Inspekcji Handlowej.

3. Przepis ust. 1 nie ogranicza kompetencji innych właściwych organów, wynikających z odrębnych przepisów regulujących szczególne warunki bezpieczeństwa określonych produktów.

Art. 12. 1. Organ nadzoru może żądać od organów inspekcji i innych jednostek, do których zadań należy wykonywanie badań bezpieczeństwa produktów, przeprowadzenia kontroli w tym zakresie, powiadamiając równocześnie o tym właściwy organ sprawujący nadzór nad tymi organami lub jednostkami.

2. Organy i jednostki, o których mowa w ust. 1, oraz organy administracji rządowej i samorządowej są obowiązane niezwłocznie zawiadamiać organ nadzoru o stwierdzonych zagrożeniach związanych z bezpieczeństwem produktów i podjętych w związku z tym działaniach.

Art. 13. 1. Jeżeli przed wprowadzeniem produktu do obrotu, okoliczności wskazują wystarczająco, że produkt nie spełnia wymagań bezpieczeństwa określonych w art. 4, organ nadzoru może nakazać producentowi dostarczenie wszelkich informacji o produkcie i związanych z nim zagrożeniach.

2. W przypadku stwierdzenia iż produkt nie spełnia wymagań bezpieczeństwa określonych w art. 4, organ nadzoru może:

- 1) w zakresie uzasadnionym okolicznościami, zobowiązać producenta do poddania produktu badaniu we właściwym akredytowanym laboratorium, określając przedmiot, termin przeprowadzenia badania oraz podmiot obciążony kosztami badania lub
- 2) na okres niezbędny do przeprowadzenia kontroli lub badań, zakazać prezentowania, oferowania, wprowadzania do obrotu i dostarczania produktu lub grupy produktów powodujących zagrożenie lub
- 3) zakazać wprowadzania produktu lub grupy produktów do obrotu, do czasu spełnienia przez nie wymagań bezpieczeństwa.

Art. 14. 1. Jeżeli produkt wprowadzony do obrotu nie spełnia wymagań bezpieczeństwa określonych w art. 4, organ nadzoru może:

- 1) zażądać od producenta informacji o zagrożeniach związanych z produktem oraz informacji dotyczącej środków ostrożności niezbędnych do odwrócenia grożącego niebezpieczeństwa,
- 2) zobowiązać producenta do poddania produktu badaniu we właściwym akredytowanym laboratorium, określając przedmiot, termin przeprowadzenia badania oraz podmiot obciążony kosztami badania,
- 3) nakazać producentowi podanie odpowiednich ostrzeżeń do publicznej wiadomości w określony sposób,
- 4) określić szczegółowe obowiązki producenta dotyczące udzielania konsumentom odpowiednich informacji o produkcie,
- 5) nakazać producentowi zapewnienie zgodności produktu z wymaganiami bezpieczeństwa,
- 6) nakazać producentowi wycofanie produktu z obrotu lub podjęcie działań zmierzających do odkupienia produktu od osób, które faktycznie nim władają,
- 7) nakazać producentowi zniszczenie produktu, gdy stanowi ono jedyny środek zapewniający usunięcie niebezpieczeństwa.

2. Środki przewidziane w ust. 1 mogą być stosowane odpowiednio wobec sprzedawcy.

3. Organ nadzoru może we własnym zakresie dokonać czynności określonych w ust. 1 pkt 2 i 3.

4. Środki określone w ust. 1 winny być wprowadzone natychmiast i – z wyjątkiem badań określonych w ust. 1 pkt 2 - na koszt zobowiązanego do ich podjęcia.

Art. 15. Jeżeli produkt nie spełnia wymagań bezpieczeństwa określonych w art. 4, organ nadzoru może także zakazać jego reklamowania.

Art. 16. 1. Przedsiębiorca, do którego organ nadzoru skierował żądanie, działając na podstawie art. 13 - 15, może przedstawić swoje stanowisko w tej sprawie w terminie 3 dni od dnia otrzymania żądania.

2. W przypadku braku stanowiska lub odmowy uwzględnienia żądania, o którym mowa w ust. 1, organ nadzoru może nałożyć obowiązki określone w art. 13 - 15 w drodze decyzji.

3. W zakresie w jakim jest to niezbędne organ nadzoru może żądać od każdego przedsiębiorcy lub instytucji współdziałania w celu zapobieżenia zagrożeniom stwarzanym przez produkt.

4. Od decyzji, o których mowa w ust. 2, służy skarga do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Art. 17. 1. Producenci i sprzedawcy są obowiązani zapewniać upoważnionym pracownikom Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, jego delegatur oraz Inspekcji Handlowej odpowiednie warunki do przeprowadzenia kontroli.

2. Przedmiotem kontroli jest ustalenie, czy produkt spełnia wymagania bezpieczeństwa, a jeżeli ich nie spełniał i w związku z tym zostały wydane odpowiednie decyzje – czy decyzje te zostały wykonane.

3. Upoważnieni do przeprowadzenia kontroli pracownicy mają prawo:

- 1) wstępu do wszystkich pomieszczeń kontrolowanego przedsiębiorcy,
- 2) wglądu do dokumentów kontrolowanego przedsiębiorcy oraz żądania odpisów i wyciągów z tych dokumentów,
- 3) żądania wyjaśnień od pracowników kontrolowanego przedsiębiorcy,
- 4) zabezpieczenia dokumentów i innych dowodów,
- 5) pobrania i zabezpieczenia próbek produktów.

4. Przeprowadzający kontrole mają obowiązek przeprowadzać je w sposób sprawny i możliwie nie zakłócający funkcjonowania kontrolowanego.

5. Uzyskane w trakcie kontroli informacje dotyczące stosowanej przez kontrolowanego technologii lub stanowiące tajemnicę handlową są objęte tajemnicą służbową; nie dotyczy to informacji, które muszą być ujawnione ze względu na konieczność usunięcia zagrożeń związanych z produktem.

Art. 18. Organ nadzoru, w razie konieczności, informuje opinię publiczną o zagrożeniach związanych z produktem; koszty tej informacji ponosi producent.

Art. 19. Środki podjęte na podstawie ustawy powinny być odpowiednie do stopnia zagrożenia powodowanego przez produkty. Mogą one zmierzać jedynie do odwrócenia grożącego niebezpieczeństwa lub usunięcia już istniejącego oraz mieć na celu zapewnienie bezpieczeństwa zdrowiu i życiu konsumentów.

Art. 20. 1. Tworzy się krajowy system informowania o produktach niebezpiecznych (KSIPN), do którego zadań należy szybkie informowanie organów administracji rządowej i samorządowej, zainteresowanych instytucji oraz konsumentów o produktach niebezpiecznych.

2. Tworzy się krajowy system monitorowania wypadków konsumenckich (KSMWK), do którego zadań należy gromadzenie informacji, w tym danych o stanie zdrowia, w celu zapobiegania powstawaniu zagrożeń.

3. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady organizacji i działania systemów, o których mowa w ust. 1 i 2, zarządzania tymi systemami oraz obowiązki podmiotów w zakresie przekazywania systemom gromadzonych przez nie danych, a w szczególności:

- 1) organy sprawujące nadzór nad funkcjonowaniem systemów,
- 2) organy zarządzające systemami (administratorów systemów), tryb ich powoływania i odwoływania oraz zadania i obowiązki organów związane z tym zarządzaniem,
- 3) sposób zbierania, przetwarzania i udostępniania danych w ramach systemów,
- 4) pojęcie wypadków konsumenckich,
- 5) wzór rejestru produktów niebezpiecznych,
- 6) wzory formularzy wykorzystywanych przy gromadzeniu danych o wypadkach konsumenckich.

Art. 21. 1. Jeżeli organ celny podczas kontroli celnej produktów, które mają być objęte procedurą dopuszczenia do obrotu stwierdzi, że produkty mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia, życia lub bezpieczeństwa, zatrzymuje produkty i występuje do właściwych organów o wydanie stosownej opinii.

2. Jeżeli właściwy organ wyda opinię potwierdzającą, że produkt stanowi zagrożenie dla życia, zdrowia lub bezpieczeństwa, organ celny cofa produkt za granicę albo nakazuje jego zniszczenie.

3. Koszty cofnięcia produktu za granicę albo jego zniszczenia ponosi producent.

4. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) produkty, które podlegają zatrzymaniu w trybie określonym w ust. 1, ze względu na brak dokumentacji lub oznakowania wymaganego szczególnymi przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa tych produktów,
- 2) tryb postępowania organów celnych przy zatrzymywaniu produktów, o których mowa w ust. 1,
- 3) organy, o których mowa w ust. 1, oraz ich właściwość i zadania w tym zakresie, ze szczególnym uwzględnieniem zadań krajowego systemu informowania o produktach niebezpiecznych (KSIPN).

Art. 22. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może określić szczególne warunki bezpieczeństwa lub znakowania określonych produktów.

Art. 23. 1. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzeń, szczegółowe warunki dotyczące:

- 1) bezpieczeństwa zabawek,
- 2) bezpieczeństwa innych produktów, które stwarzają zagrożenie dla konsumentów przez to, że ich wygląd wskazuje na ich inne przeznaczenie niż rzeczywiste,
- 3) bezpieczeństwa i znakowania produktów włókienniczych.

2. W rozporządzeniach, o których mowa w ust. 1, Rada Ministrów określa w szczególności:

- 1) wymagania dotyczące wytwarzania produktu,
- 2) informacje, które powinny zostać umieszczone na etykiecie lub opakowaniu produktu,
- 3) zasady ponoszenia kosztów związanych z badaniem produktów na zgodność z szczególnymi wymogami bezpieczeństwa,
- 4) organ sprawujący nadzór nad bezpieczeństwem produktów oraz sposób wykonywania tego nadzoru.

Rozdział 5

Przepisy karne.

Art. 24. 1. Kto narusza, chociażby nieumyślnie, którykolwiek z obowiązków określonych w art. 9 lub w art. 10, bądź narusza, chociażby nieumyślnie, którykolwiek z obowiązków wynikających z decyzji organu nadzoru wydanej na podstawie art. 16 ust. 2, podlega grzywnie.

2. Tej samej karze podlega, kto nie wykonuje, chociażby nieumyślnie, żądania organu nadzoru skierowanego na podstawie art. 13 – 15 lub art. 16 ust. 3.

Art. 25. Kto będąc w zakresie działalności przedsiębiorstwa odpowiedzialnym za wykonanie obowiązku określonego w art. 9 lub w art. 10 albo wynikającego z żądania organu nadzoru skierowanego na podstawie art. 13 – 15 lub art. 16 ust. 3, bądź z decyzji organu nadzoru wydanej na podstawie art. 16 ust. 2, dopuszcza do naruszenia któregokolwiek z tych obowiązków, podlega grzywnie.

Art. 26. 1. Sąd może orzec przepadek przedmiotów pochodzących z przestępstwa, będących produktami stwarzającymi zagrożenie dla zdrowia, życia lub bezpieczeństwa konsumentów, choćby nie stanowiły własności sprawcy.

2. Sąd może zarządzić zniszczenie przedmiotów, których przepadek orzeczono, niezależnie od ich wartości.

Rozdział 6

Przepis końcowy.

Art. 27. Ustawa wchodzi w życie po upływie sześciu miesięcy od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie

Niniejsza inicjatywa legislacyjna stanowi wykonanie ustaleń punktu 1 Harmonogramu działań realizacyjnych na lata 1998-1999, zawartego w załączniku do dokumentu "Polityka konsumencka Rządu na lata 1998-1999", przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 15 września 1998 r. Ponadto, jest ona konsekwencją stanowiska strony polskiej dotyczącego implementacji prawa Unii Europejskiej w obszarach "ochrona konsumentów i zdrowia" oraz "swobodny przepływ towarów", objętych przeglądaniami legislacji które odbyły się w Brukseli w dniu 30 czerwca 1998 r. oraz w dniach 1-9 września 1998 r.

Stosownie do decyzji Rządu, Komitetu Integracji Europejskiej oraz uzgodnień międzyresortowych, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów opracował projekty przepisów mających na celu stworzenie podstaw prawnych bezpieczeństwa konsumentów, dostosowanych do standardów unijnych. Opracowanie obejmuje ustawę o ogólnym bezpieczeństwie produktu wraz z rozporządzeniami wykonawczymi dotyczącymi monitoringu produktów niebezpiecznych i wypadków konsumenckich oraz ochrony rynku przed niebezpiecznymi towarami importowanymi z krajów trzecich.

Projekt ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktu przede wszystkim wprowadza do prawa polskiego rozwiązania prawne uwzględniające zalecenia dyrektywy Nr 92/59/EWG Rady UE z dnia 29 czerwca 1992 roku w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktu oraz następujące zalecenia Rady OECD:

- Nr 139/77 z dnia 13 lutego 1978 roku dotyczące zorganizowania systemu gromadzenia danych o urazach spowodowanych produktami konsumpcyjnymi,
- Nr 202/79 z dnia 18 grudnia 1979 roku dotyczące bezpieczeństwa produktów konsumpcyjnych,
- Nr 7/81 z dnia 28 kwietnia 1981 roku dotyczące trybu postępowania w przypadku wycofywania z obrotu niebezpiecznych wyrobów sprzedawanych ludności,
- Nr 122/82 z dnia 25 października 1982 roku dotyczące ograniczenia zagrożeń oraz analizy kosztów i korzyści w dziedzinie bezpieczeństwa produktów
- Nr 129/83 z dnia 30 listopada 1983 roku dotyczące podejmowania działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom,
- Nr 106/89 z dnia 26-27 października 1989 roku w sprawie systemu zawiadamiania OECD o środkach bezpieczeństwa konsumentów.

Przy formułowaniu przepisów wzięto również pod uwagę konstrukcje normatywne przyjęte w ustawodawstwach wewnętrznych państw członkowskich Unii Europejskiej i państw kandydujących do Unii Europejskiej. Uwzględniono: ustawę austriacką o bezpieczeństwie produktu z 1994 roku, ustawę belgijską dotyczącą bezpieczeństwa konsumentów z dnia 9 lutego 1994 roku, ustawę duńską o bezpieczeństwie produktu z dnia 18 maja 1994 roku oraz ustawę łotewską o bezpieczeństwie produktów, usług i odpowiedzialności producenta oraz świadczącego usługę z dnia 26 września 1996 roku. Wymienione akty prawne dokonują implementacji dyrektywy Nr 92/59/EWG o ogólnym bezpieczeństwie produktu do prawodawstwa krajowego.

Celem ustawy jest stworzenie warunków prawnych i instytucjonalnych (organizacyjnych) służących temu aby na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w obrocie znajdowały się tylko bezpieczne produkty. Ponadto, celem ustawy jest

całościowe unormowanie problematyki bezpieczeństwa wyrobów. W jej ramach znalazły się regulacje dotyczące ogólnych wymagań bezpieczeństwa produktów, obowiązków producenta i sprzedawcy, organizacji nadzoru nad bezpieczeństwem produktu oraz sankcji za naruszenie obowiązków wynikających z ustawy.

Projekt ustawy oraz związane z nim projekty rozporządzeń wykonawczych zmierzają również do dostosowania prawa w zakresie następujących aktów UE:

- decyzji Rady Nr 84/133/EWG o wspólnotowym systemie szybkiej wymiany informacji o zagrożeniach wynikających z używania produktów konsumpcyjnych (ze zm.),
- decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 94/3092/WE wprowadzającej wspólnotowy system informacji o wypadkach w domu i podczas wypoczynku,
- rozporządzenia Rady Nr 339/93/EWG w sprawie kontroli zgodności z przepisami bezpieczeństwa towarów importowanych z państw trzecich
- dyrektywy Rady Nr 88/378/EWG w sprawie harmonizacji przepisów państw członkowskich dotyczących bezpieczeństwa zabawek (ze zmianami wprowadzonymi dyrektywą Nr 93/68/EWG),
- dyrektywy Rady Nr 87/357/EWG w sprawie harmonizacji przepisów państw członkowskich dotyczących produktów, które stwarzają zagrożenie dla życia lub zdrowia konsumentów przez to, że wygląd tych produktów wskazuje na ich inne niż rzeczywiste przeznaczenie,
- dyrektywy Rady Nr 96/74/EWG w sprawie nazw wyrobów włókienniczych (ze zmianami wprowadzonymi dyrektywą Nr 97/37/EWG).

Ustawa składa się z sześciu rozdziałów.

Rozdział pierwszy - "Przepisy ogólne", ustala podmiotowy i przedmiotowy zakres regulacji i wyjaśnia pojęcia ustawowe. Przyjęta terminologia jest zgodna ze stosowaną w aktach prawnych z dziedziny prawa cywilnego. Proponowane przepisy w pełni odpowiadają postanowieniom zamieszczonym w art. 1 i 2 dyrektywy. Do zakresu pojęcia producent włączono także importera, po to, aby uniknąć takiej sytuacji, w której produkt został wytworzony poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, producent nie ma przedstawiciela w Polsce lub nie jest znany, a produkt nie spełnia wymagań bezpieczeństwa i należy podjąć określone ustawą działania w celu zapobieżenia grożącemu niebezpieczeństwu.

Zwrócić tu należy uwagę na relację pomiędzy przepisami ustawy, a innymi ustawami ustalającymi kryteria bezpieczeństwa dla niektórych grup towarów. Relacja ta została uregulowana w art. 2 projektu, uzupełnionym przez normy art. 5 i 7. Z przepisów tych wynika, że np. jeśli chodzi o artykuły spożywcze bezpieczeństwo tychże produktów oceniane będzie na podstawie postanowień ustawy o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia, które są "szczególnymi przepisami" w rozumieniu art. 5. Zgodnie natomiast z prawem Unii Europejskiej, proponowana ustawa w zakresie wymagań dotyczących bezpieczeństwa oraz związanych z tym obowiązków przedsiębiorców nie może mieć zastosowania do produktów dla których warunki bezpieczeństwa ustalone zostały w tzw. dyrektywach nowego podejścia.

Rozdział drugi – "Ogólne wymagania bezpieczeństwa" zawiera definicję produktu bezpiecznego oraz formułuje kryteria, jakie należy brać pod uwagę przy ocenie bezpieczeństwa, implementując treść art. 2b dyrektywy (art. 4). Dokładne wykonanie

zaleceń płynących z art. 4 ust. 2 i 3 dyrektywy znajduje odzwierciedlenie w treści art. 6 i 7 ustawy.

W rozdziale trzecim, nałożono na producenta obowiązek wprowadzania do obrotu jedynie produktów bezpiecznych, przejmując tym samym do prawa polskiego dyspozycję art. 3 ust. 1 dyrektywy (art. 8). Ponadto, w rozdziale tym - syntetycznie ujmującym obowiązki producenta i sprzedawcy - wykonano zalecenia adresowane do państw członkowskich (art. 5 al. 1 i art. 6 ust. 2 dyrektywy), które nakazują im uchwalenie przepisów nakładających na producentów i sprzedawców obowiązki w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produktu. Obowiązki te, w myśl postanowień projektu ustawy, obejmują, między innymi: dostarczenie konsumentom wyczerpujących informacji, przedsięwzięcie odpowiednich środków zapobiegających wprowadzeniu do obrotu produktów niebezpiecznych, wycofanie z obrotu produktu stwarzającego zagrożenie dla życia lub zdrowia konsumentów, powiadamianie odpowiednich organów o zagrożeniach związanych z produktem, obserwacji rynku mającej na celu stwierdzenie istnienia zagrożeń powodowanych przez produkty.

Rozdział czwarty, normujący sprawowanie nadzoru nad bezpieczeństwem produktów, jest najobszerniejszy. Wprowadza on kompleks przepisów organizujących system nadzoru oraz przewiduje środki administracyjnoprawne gwarantujące bezpieczeństwo zdrowiu i życiu konsumentów. Przepisy wyposażają organ nadzoru w uprawnienia władcze, bez których niemożliwe byłoby wyegzekwowanie obowiązków producenta i innych uczestników obrotu. Organ nadzoru może, tytułem przykładu, zobowiązać producenta do: poddania produktu badaniu, udzielania informacji o zagrożeniach związanych z produktem, wycofania produktu z obrotu; może również zakazać producentowi wprowadzania produktu do obrotu.

Ponadto planowane jest utworzenie krajowego systemu informowania o produktach niebezpiecznych (zob. art. 20), do zadań którego należeć będzie szybkie informowanie organów państwowych, zainteresowanych instytucji oraz konsumentów o produktach niebezpiecznych i którego powołanie zgodne jest z ideą szybkiego informowania zawartą w dyrektywie 92/59/EWG i w aneksie do niej, a także krajowego systemu monitorowania wypadków konsumenckich, do zadań którego należeć będzie zapobieganie powstawaniu zagrożeń. Omawiane przepisy wykonują zalecenia określone w art. 6 ust. 1 dyrektywy. Przez krajowe systemy, o których mowa w art. 20 projektu, rozumie się wyodrębnione prawnie dwie sieci informacyjne, obejmujące: środki łączności, stosowne dane i dokumentację, osoby wykonujące funkcje związane z zadaniami systemów oraz ujednolicone i ustalone ogólnokrajowe procedury działania. Sieci te mają być zorganizowane w ramach istniejących już struktur jednostek sfery budżetowej (m.in. Inspekcji Handlowej), nie przewiduje się zatem ich wyodrębnienia w samodzielną jednostkę budżetową.

W art. 21 proponuje się natomiast unormowanie zasad postępowania organów celnych z produktami stwarzającymi ryzyko dla bezpieczeństwa. Przepis ten ma umożliwić implementację do polskiego prawa postanowień rozporządzenia Rady Nr 339/93/EWG z dnia 8 lutego 1993 r. w sprawie kontroli zgodności z przepisami bezpieczeństwa towarów importowanych z państw trzecich. Rozporządzenie ma na celu uniemożliwienie przenikania na rynek wewnętrzny UE produktów stanowiących zagrożenie dla bezpieczeństwa i zdrowia z powodu posiadanych cech lub braku wymaganych w UE oznakowań lub dokumentacji. Ustanawia ono system kontroli oparty na koordynacji działań organów celnych oraz organów nadzoru właściwych w

sprawach monitorowania rynku, wyznaczonych przez każde państwo członkowskie. Regulacja ta ma ścisły związek z ogólnym bezpieczeństwem produktu, dlatego też została objęta materia niniejszej ustawy. Pełne wdrożenie do krajowego ustawodawstwa ww. przepisów UE nastąpi natomiast w trybie rozporządzenia Rady Ministrów, wydanego na podstawie art. 21 ust. 4 projektu. Zakłada się iż rozporządzenie RM uwzględni kompetencje krajowego systemu informowania o produktach niebezpiecznych, który ustawa powołuje w art. 20 ust. 1.

W art. 22 przewiduje się delegację ustawową dla Rady Ministrów do uregulowania w drodze rozporządzenia zagadnień dotyczących ogólnych wymagań bezpieczeństwa lub znakowania dla niektórych grup produktów – jeżeli zaistnieje taka potrzeba. Rozwiązanie to pomyślane jest jako posiłkowe, a mianowicie – do wykorzystania, jeżeli inne ustawy "branżowe" nie stwarzają dostatecznych podstaw do uchwalenia odpowiednich, szczególnych przepisów wykonawczych.

Art. 23 zawiera natomiast upoważnienie i zobowiązanie dla Rady Ministrów do wydania szczegółowych przepisów dotyczących specyficznych warunków bezpieczeństwa dla zabawek, niebezpiecznych imitacji oraz wyrobów włókienniczych, ustalonych postanowieniami pozostałych dyrektyw "konsumenckich", mających charakter tzw. dyrektyw "nowego podejścia". Lepszym miejscem dla tejże delegacji byłaby ustawa o krajowym systemie oceny zgodności - zważywszy jednak na stan zaawansowania prac nad tą ustawą i konieczność pilnego przygotowania ww. rozporządzeń, stosowne upoważnienie zamieszczono w niniejszym projekcie. Zabieg taki jest dopuszczalny w świetle ustawodawstwa UE i przyjęty np. w prawie Danii.

Rozdział piąty – "Przepisy karne", określa sankcje za naruszenie obowiązków nałożonych na producenta, sprzedawcę oraz wezwanego do współdziałania (pomocy) przez organ nadzoru. Przewidzianą karą zasadniczą jest grzywna, którą wymierza się zgodnie z regułami z art. 33 kodeksu karnego (zob. art. 24 projektu).

Uchwalenie wszystkich, proponowanych przepisów (ustawy i aktów wykonawczych) jest równoznaczne z koniecznością poniesienia przez budżet państwa wydatków w postaci głównie nakładów na zatrudnienie dodatkowych osób w administracji rządowej (organach nadzoru i inspekcji) oraz nakładów na utrzymanie ich stanowisk pracy. Szacuje się, iż realizacja przepisów wymagałaby obsady 35-ciu etatów. Przyjmując kalkulację opracowaną przez Ministerstwo Finansów na potrzeby takich wyliczeń, wydatki budżetowe z tytułu niniejszej regulacji wyniosą ok. 1.760 tys. zł rocznie.

Koszty te w perspektywie czasowej powinny się zwrócić w postaci wpłat do budżetu państwa od przedsiębiorców tytułem sankcji Inspekcji Handlowej i innych organów kontroli państwowej, wymierzanych za nieprzestrzeganie przepisów w zakresie bezpieczeństwa produktu oraz w postaci pozytywnych skutków społecznych. Proponowane rozwiązania prawne przyniosłyby bowiem wzmocnienie bezpieczeństwa zdrowotnego i ekonomicznego polskich konsumentów i ich rodzin oraz wyrównanie standardów ochrony w ramach wspólnego rynku. Regulacje te mogłyby także wpłynąć na poziom wydatków społecznych na opiekę zdrowotną i pomoc socjalną. Niemniej ważnym skutkiem proponowanych regulacji powinno być zwiększenie poczucia odpowiedzialności polskich przedsiębiorców za produkty wprowadzane przez nich do obrotu, a co za tym idzie - zwiększenie konkurencyjności polskich produktów. W tej sytuacji, poniesione przez budżet wydatki przyczynią się

do lepszego funkcjonowania mechanizmów rynkowych i kształtowania rzetelności w obrocie.

Nadmienić należy, iż powyższe koszty związane z implementacją prawa unijnego dotyczącego bezpieczeństwa konsumpcji zostały już wstępnie zaakceptowane wobec przyjęcia przez Radę Ministrów cytowanej wyżej polityki konsumenckiej na lata 1998-1999. Ponadto, spodziewane jest uzyskanie pomocy finansowej ze środków PHARE/COP-97 na wdrożenie w Polsce monitoringu wypadków konsumenckich, zarówno na szkolenia dla pracowników, instruktaż, jak i sprzęt techniczny (komputery, itp.).

Projekt niniejszej ustawy został pozytywnie zaopiniowany przez Radę Legislacyjną przy Prezesie Rady Ministrów oraz przez ekspertów UKIE – przedstawicieli Duńskiej Szkoły Administracji Publicznej (DSPA – International). Ponadto, uzyskał aprobatę eksperta Dyrekcji Generalnej Nr XXIV Komisji Europejskiej oraz opinię Komitetu Integracji Europejskiej (pismo z dnia 22.06.1999 r., znak: PS/1306/99/DHPiST-*tk*) co do zgodności z prawem UE.

Urząd Komitetu Integracji Europejskiej zgłosił w powyższym piśmie dwie uwagi, które nie zostały w tekście projektu uwzględnione z powodów następujących:

Propozycja dopisania w art. 3 pkt 1 słowa „wyraźnie” nie jest zasadna. Jej przyjęcie wprowadziłoby bowiem w tym przepisie element oceny, co stwarzałoby problemy z interpretacją zakresu przedmiotowego ustawy.

Natomiast sugestia konsultowania art. 7 projektu z Radą Legislacyjną jest dawno zrealizowana. Przepis art. 7 był przedmiotem opinii RL z dnia 17.02.1999 r. i nie budził zastrzeżeń. Nadto, korekta art. 7 sugerowana przez UKIE wykluczałaby możliwość podejmowania przez administrację rządową działań w trybie niniejszej ustawy w przypadkach takich jak ostatnia „afery dioksynowa”, co zubożałoby w sposób nieuzasadniony środki ochrony polskiego konsumenta. Nadmienić należy, iż wg informacji Przedstawicielstwa Polskiego przy UE w Brukseli z dnia 22.06.1999 r., działania państw członkowskich wobec wyrobów koncernu Coca-Cola prowadzone były m.in. w trybie przewidzianym dyrektywą w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktu. Przemawia to za pozostawieniem art. 7 w proponowanej w projekcie wersji redakcyjnej.

Opracowano w Departamencie
Polityki Konsumenckiej Urzędu
Ochrony Konkurencji i Konsumentów

KOMITET INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

p.o. SEKRETARZA

PAWEŁ SAMECKI

Podsekretarz Stanu

Sekr.Min.PS / 1306 / 99 / DHPiST-tk

Warszawa, 22.06.1999

**Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów**

Opinia o zgodności projektu ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów oraz o zmianie niektórych ustaw z prawem Unii Europejskiej, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) przez p.o. Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Pawła Sameckiego działającego z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z przedstawionym projektem ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów (pismo nr RM-10-55-99) pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

- I. Przedstawiony projekt ustawy uwzględnia w części uwagi zawarte w opinii o zgodności projektu ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktu z prawem Unii Europejskiej wyrażonej pismem z 20 maja 1999 r. (pismo nr Sekr.Min. PS /966/99/DHPiST-mbm).

- II. Pierwsza uwaga dotyczy definicji „produktu”. Przedstawiony projekt ustawy zawiera definicję „produktu” uwzględniającą w znacznie większym stopniu definicję użytą w Dyrektywie Rady 92/59/EWG z dnia 29.06.92 r. w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów (Dz. Urz. WE nr L 228 z 11.08.92 r.) niż czynił to poprzedni projekt ustawy z dnia 10.12.98 r. oraz projekt załączony do pisma nr KERM-10-156-99. Obecna definicja nadal wykazuje drobne różnice w porównaniu z definicją zawartą w art. 2 pkt a) ww. Dyrektywy. Dyrektywa Rady 92/59/EWG stanowi, iż jej przepisy nie znajdują zastosowania do „*produktów używanych wprowadzanych na rynek jako antyki lub jako rzeczy wymagające naprawy lub remontu przed użyciem, pod warunkiem, iż dostarczający wyraźnie zawiadomi konsumenta o właściwościach tych rzeczy*”. Projekt ustawy zaadoptował definicję zawartą w Dyrektywie Rady 92/59/EWG pominał jednakże słowo „*wyraźnie*”.
- III. Druga uwaga dotyczy definicji pojęcia „produktu bezpiecznego”. Sformułowanie projektu przyjmuje w dużym stopniu definicję zawartą w art. 2 pkt b) Dyrektywy Rady 92/59/EWG. W szczególności używa sformułowania: „*w innych, dających się rozsądnie przewidzieć warunkach jego używania*” co nie stanowi poszerzenia zakresu przedmiotowego definicji zawartej w Dyrektywie Rady 92/59/EWG. Definicja użyta w projekcie zawiera kilka drobnych niezgodności z definicją zawartą w Dyrektywie Rady 92/59/EWG. Przykładowo, zamiast sformułowania: „każdy produkt” umieszczono sformułowanie: „produkt” mimo, iż sformułowanie: „any risk” przetłumaczono prawidłowo („żadnego zagrożenia”).
- IV. Pozostałe uwagi UKiE wyrażone w opinii o zgodności projektu ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktu z prawem Unii Europejskiej wyrażonej pismem z 20 maja 1999 r. (pismo nr Sekr.Min. PS /966/99/DHPiST-mbm) zostały uwzględnione.
- V. Wersja projektu ustawy załączona do pisma nr KERM-10-156-99 wprowadzała też nowe sformułowanie przepisów (w szczególności art. 2), które nie zostały uznane za niezgodne z prawem Unii Europejskiej w ww. opinii o zgodności projektu ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktu z prawem Unii Europejskiej (pismo z 20.05.99 r. nr Sekr.Min. PS /966/99/DHPiST-mbm). Sytuacja ta spowodowała konieczność ich ponownej oceny pod względem zgodności z przepisami Dyrektywy Rady 92/59/EWG co prowadziło do konkluzji, iż projekt ustawy załączony do pisma nr KERM-10-156-99 był niezgodny z prawem Unii Europejskiej. Niezgodność ta została jednak usunięta na skutek nadesłania w dniu 19.06.99 r., potwierdzającej robocze uzgodnienia, autopoprawki do art. 2 projektu. Projekt ustawy z dnia 21.06.99 r. uwzględnia wniesioną autopoprawkę.
- VI. W powyższym zakresie zrealizowany został postulat MZiOS dotyczący wprowadzenia do projektu postanowień powodujących, iż projektowana ustawa nie będzie dotyczyła produktów, których bezpieczeństwo albo jego niektóre aspekty regulują odrębne przepisy. Sformułowany uprzednio argument UOKiK, iż przyjęcie tej propozycji prowadziłoby do sprzeczności z art. 4 ust. 3 Dyrektywy Rady 92/59/EWG był błędny, gdyż artykuł ten nie odnosi się do „przepisów odrębnych” regulujących bezpieczeństwo produktów. Artykuł 4 ust. 3 Dyrektywy Rady 92/59/EWG wyraźnie stanowi, iż władze państw członkowskich mogą poddać produkt restrykcjom jeśli istnieją dowody, iż pomimo jego zgodności z przepisami wewnętrznymi państw członkowskich lub nieobowiązkowymi normami wewnętrznymi odzwierciedlającymi normy europejskie, jest on niebezpieczny dla zdrowia i bezpieczeństwa konsumentów. Przepis ten nie wspomina o wspólnotowych przepisach szczegółowych regulujących bezpieczeństwo produktów. Art. 4 ust. 3 Dyrektywy Rady 92/59/EWG znajduje zastosowanie tylko wtedy gdy takich przepisów brak. Podkreślenia

także wymaga, iż przepis powyższy upoważnia państwa członkowskie jedynie do wprowadzenia ograniczeń w zakresie wprowadzenia produktu do obrotu lub w zakresie jego wycofania z obrotu.

VII. Zgodnie z brzmieniem art. 2 projektu ustawy w wersji załączonej do pisma nr KERM-10-156-99 przepisy rozdziałów 2 i 3 projektu nie dotyczyły produktów, dla których ustanowiono odrębne przepisy, wprowadzające do polskiego systemu prawnego postanowienia Dyrektyw Unii Europejskiej. W dalszej części ww. art. 2 projektu ustawy użyto sformułowania, wedle którego do powyższych produktów miały jednak zastosowanie przepisy rozdziałów 4 i 5 projektu ustawy, gdy produkty nie spełniają wymagań bezpieczeństwa określonych w tych odrębnych przepisach. Przepis ten pozostawał w rażącej niezgodności z, posiadającym naczelne znaczenie, art. 1 ust. 2 Dyrektywy Rady 92/59/EWG, zgodnie z którym jej postanowienia obowiązują tylko w sytuacji, gdy **brak jest szczególnych uregulowań wspólnotowych dotyczących bezpieczeństwa produktów** (np: w postaci „Dyrektyw nowego podejścia”). W szczególności, jeśli szczegółowe uregulowania wspólnotowe zawierają przepisy nakładające wymagania dotyczące bezpieczeństwa produktów, do których się odnoszą, to przepisy art. 2 – art. 4 Dyrektywy Rady 92/59/EWG w żadnym wypadku nie będą odnosiły się do tych produktów. Ponadto, jeśli szczegółowe przepisy prawa wspólnotowego zawierają uregulowania dotyczące tylko niektórych aspektów bezpieczeństwa produktu lub kategorii zagrożeń, to są to uregulowania, które stosuje się do tych produktów w zakresie odnoszącym się do odpowiednich aspektów bezpieczeństwa czy zagrożeń. Nie stosuje się zaś Dyrektywy Rady 92/59/EWG. Zasada ta znajduje potwierdzenie w preambule Dyrektywy Rady 92/59/EWG, zawierającej stwierdzenie, że jeśli przepisy szczegółowych uregulowań wspólnotowych obejmują tylko pewne aspekty bezpieczeństwa lub kategorii zagrożeń w odniesieniu do produktu, to obowiązki podmiotów gospodarczych w tym zakresie powinny być określone tylko przez te szczegółowe przepisy. Obowiązki producentów regulował m.in. rozdział 4 projektu ustawy w wersji załączonej do pisma nr KERM-10-156-99 (por. art. 14 ust. 1 pkt 2), który, zgodnie z jego art. 2, znajdował zastosowanie do produktów objętych innymi uregulowaniami wspólnotowymi. Na skutek wniesienia autopoprawki z dnia 19.06.99 r. sytuacja ta już nie występuje co jest zgodne z Dyrektywą Rady 92/59/EWG.

VIII. Bardzo wyraźnego podkreślenia też wymaga, iż pomimo przywrócenia poprzedniej wersji art. 2 powodującej, iż projektowana ustawa nie będzie dotyczyła jakichkolwiek kwestii związanych z bezpieczeństwem produktów podlegającym szczegółowym uregulowaniom, zachowano w projekcie przepisy, które w wyraźny sposób przeczą tej naczelnej zasadzie projektu ustawy. Przykładem takiego przepisu jest art. 7 projektu, który stanowi, iż spełnienie przez produkt wymagań określonych w projekcie ustawy nie wyłącza zastosowania środków przewidzianych przez art. 13 – 15. Powyższe artykuły znajdują się w rozdziale 4 projektu, którego zastosowanie do produktów objętych uregulowaniami szczegółowymi, w niezgodzie z prawem Unii Europejskiej, dopuszczała poprzednia wersja projektu ustawy (art. 2). **Powyższy mankament powinien zostać z projektu ustawy bezwzględnie usunięty.** Pozostawienie art. 7 projektu w obecnej postaci wynika w oczywisty sposób z przeoczenia projektodawcy i powoduje wewnętrzną sprzeczność projektu ustawy. Może też prowadzić do zarzutu, iż niektóre przepisy projektu pozostają w dalszej niezgodności z prawem Unii Europejskiej. Jest to kwestia, która powinna stać się przedmiotem obrad Rady Legislacyjnej.

IX. W konkluzji stwierdzam, iż projekt ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów (wersja z dnia 21.06.99 r.) jest zgodny z prawem Unii Europejskiej z zastrzeżeniem uwag poczynionych w pkt II i VIII.

Z poważaniem,

p.o. SEKRETARZA
Komitetu Integracji Europejskiej

Sam
Paweł SAMECKI
Podsekretarz Stanu

Do uprzejmej wiadomości:

Pan Tadeusz Aziewicz
Prezes Urzędu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 21 lipca 1999 r.

www.inforlex.pl

Cena - 0,93 zł + 22% VAT

